
Література:

1. Паламарчук В. Ф., Барановська О. В. Педагогічні технології навчання в умовах Нової української школи: вектор розвитку / В. Ф. Паламарчук, О. В. Барановська // Український педагогічний журнал. – № 3. – 2018. – С. 60-66.
2. Сисоєва С. О. Педагогічні технології у непереривній освіті: монографія / С. О. Сисоєва, М. А. Алексюк, П. М. Воловик та ін. ; за ред. С. О. Сисоєвої. – К. : Віпол, 2001. – 502 с.
3. Янкович О. Освітні технології сучасних навчальних закладів : навчально-методичний посібник / О. Янкович, Ю. Беднарек, А. Анджеєвська. – Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. – 212 с.

УДК

Овчарук О. В.,
кандидат педагогічних наук,
завідувач відділом компаративістики інформаційно-освітніх інновацій
Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
(м. Київ, Україна)

ПІДТРИМКА ОСВІТИ ДЛЯ ЦИФРОВОГО ГРОМАДЯНСТВА: ПІДХОДИ РАДИ ЄВРОПИ

Розбудова демократичного суспільства потребує від держави та системи освіти створення необхідних умов у навчальному та інформаційному просторі, що дозволити б не тільки вивчати основи демократії, а й застосовувати їх на практиці та в житті. Це стосується як освітян, так і учнів і їхніх батьків. Сьогодні вкрай актуальним є спілкування молоді та дітей у цифровому просторі. Одним з невід'ємних елементів процесу навчання є використання ІКТ та цифрових засобів навчання. Цифрове громадянство стало сьогодні новою ідентичністю сучасного громадянина.

Важливі кроки у цьому напрямі зробила Рада Європи, як міжнародна організація, що підтримує демократію, верховенство права та права людини на міжнародному європейському просторі та, зокрема, в освіті. Рада Європи визначає цифрове громадянство як здатність позитивно, критично та грамотно брати участь у цифровому середовищі, спираючись на навички ефективного спілкування та творення, практикувати форми соціальної участі, які поважають права та гідність людини завдяки відповідальному використанню технологій [1].

У 2019 р. Рада Європи оприлюднила Концептуальну модель цифрового громадянства, яка окреслила 10 основних галузей, що мають бути враховані освітянами для сприяння становлення цифрового громадянства: доступ та включення, навчання та творчість, ЗМІ та інформаційна грамотність, етика та емпатія, здоров'я та добробут, присутність та комунікації, активна участь, права та обов'язки, конфіденційність та безпека, поінформованість споживачів [2].

Останнім часом Рада Європи здійснює низку проектів та публікує посібники для вчителів, батьків та учнів, що пов'язані з цифровим громадянством та цифровою громадянською освітою. У 2020 р. було оприлюднено методичні матеріали для батьків "Прості кроки, щоб допомогти дитині стати цифровим громадянином" [3].

Рис. 1. Сфери цифрової активності громадян в мережі Інтернет.

Ці матеріали окреслюють основні показники того, що таке цифровий громадянин, а саме:

– цифрові громадяни знають, як розумно використовувати цифрові технології та як поводитись у мережі Інтернет. Вони знають, як захистити свої власні права та інформацію та уважні до прав людей, з якими вони спілкуються та взаємодіють з Інтернетом;

– цифрові громадяни знають, як ефективно співпрацювати в режимі офлайн і онлайн та позитивно сприяють онлайн діяльності, яка постійно формує цифрове середовище. Вони відкриті для інших культур та інших поглядів людей, спираючись на позитиви онлайн середовищ, у яких вони спілкуються, уникаючи недоліків;

– цифрові громадяни також усвідомлюють необхідність навчатися протягом усього життя, щоб не відставати від швидких змін, які цифрові технології вносять у світ.

Беручи участь у різних цифрових заходах, вчителі, школярі та їхні батьки повинні бути максимально обізнані у таких трьох основних питаннях: перебування в мережі Інтернет, благополуччя в мережі, права в Інтернеті (Рис.1). Саме тому, експерти Ради Європи надають поради за цими основними блоками:

Доступ та інклюзія. Досліджуйте цифровий світ зі своїми дітьми. Допоможіть їм обрати веб-сайти та інструменти, що відповідають їхньому віку та інтересам, обговоріть з ними свою онлайн діяльність, коли зможете. Обговоріть поняття рівності та способи, як ми можемо відкрити цифровий світ для всіх, незалежно від інвалідності, статі, раси, культури. Заохочуйте своїх дітей приходити до вас у будь-який час, коли вони відчувають себе некомфортно у мережі Інтернет.

Навчання та креативність. Робіть веселі заняття та ходіть у цікаві місця з дітьми, щоб активізувати їх уяву. Використовуйте будь-яку можливість для заохочення їх творчості. Поговоріть зі своїми дітьми про те, що таке авторське право та важливість поваги до текстів, зображень та музики, які створюють інші люди. Організуйте діяльність на основі співпраці з родиною та друзями, щоб допомогти дітям усвідомити цінність справедливості та поваги до інших людей та їхніх ідей.

Медіа та інформаційна грамотність. Пошукуйте в мережі з дітьми та вкажіть способи, як ви можете відрізнити правдиву від неправдивої, справжньої від підробленої інформації. Запропонуйте дітям використовувати пошукову систему для пошуку інформації про вибрану вами тему. Порівняйте результати та обговорюйте

способи пошуку надійних джерел в Інтернеті. Знайдіть приклади (наприклад, оголошення), які показують, як формуються інформація та повідомлення, щоб впливати на наш спосіб мислення.

Етика та емпатія. Співчутливі люди зазвичай мають добре розвинені навички слухання та спостереження; грайте в ігри з дітьми. Нагадайте їм, що в Інтернеті вони повинні дотримуватися етичних цінностей та поглядів, які вони дізналися від вас. Використовуйте новини чи інформацію в Інтернеті, щоб відкрити з дітьми дискусію про співпереживання. Вказуючи, що кожна людина унікальна, і не кожен думає і відчуває себе так, як ми, ви допоможете своїм дітям прийняти себе та інших, і що безліч точок зору можуть комфортно існувати поряд.

Здоров'я та добробут. Створіть сімейне середовище, де ваші діти відчувають себе захищеними та допоможіть їм зрозуміти, що ми всі іноді помиляємось. Забезпечте здоровий баланс між дітьми в режимі офлайн і в режимі онлайн, дайте гарний приклад. Пам'ятайте, що стійкість будується на впевненості та самооцінці, визначає їх здатність повернутися назад після шкідливого або невтішного досвіду (наприклад, знуцання).

Цифрова присутність та комунікації. Обговоріть з дітьми інструменти, якими вони користуються для спілкування в Інтернеті, як їх можна використовувати етично та відповідально. Обговоріть, як кожна наша дія в Інтернеті залишає цифровий слід, який формує нашу інтернет-ідентичність; перш ніж публікувати що-небудь в Інтернеті, вони повинні запитати себе, чи показали б вони або сказали те саме в ситуації віч-на-віч. Проведіть пошук з дітьми за їх ім'ям. Обговоріть: як вони можуть зробити свою цифрову ідентичність та репутацію більш позитивною.

Активна участь. Проведіть відкриті дискусії з дітьми на теми, що становлять соціальний інтерес; це дасть їм практику висловлювати власні погляди та взяття до уваги поглядів інших. Заохочуйте своїх дітей брати участь у місцевих молодіжних громадах; це важливо для взаємодії віч-на-віч. Переконайтеся, що ваші діти розуміють, що реальної анонімності в Інтернеті не може бути. Усі наші дії фіксуються на серверах по всьому світу через нашу IP-адресу (адресу, яка дозволяє нам підключатися в Інтернеті).

Права та відповідальність. Важливо, щоб ми розуміли свої права та обов'язки як у фізичному, так і в онлайн-світі. Хоча ніхто не читає "Умови користування", час від часу корисно завантажувати їх із платформ соціальних медіа, якими користуються ваші діти, щоб побачити, чи можуть вони помітити спільні для всіх права та обов'язки користувачів. Якщо ваші діти вважають, що їхні права не дотримуються, покажіть їм 3 простих кроки, які вони повинні зробити: 1. ігноруйте образливий вміст, 2. блокувати відправника та 3. повідомити про інцидент постачальнику платформи.

Приватність та безпека. Встановіть фільтри, брандмауер та антивірусне програмне забезпечення на пристроях своїх дітей та покажіть, як це робити. Регулярно прибирайте історію навігації для зменшення відстеження та обмеження націлених оголошень. Покажіть дітям, які зберігати свою приватність та дані. Заохочуйте дітей використовувати псевдоніми та захищати свою ідентичність, навчіть їх використовувати "приватний браузер". Поясніть дітям, що паролі в Інтернеті – це те ж саме, що ключі від вашого будинку: якщо хтось їх має, то вони (навіть наш найкращий друг) вони можуть увійти у ваш приватний простір, коли вони захочуть.

Споживча обізнаність: Переконайтеся, що ваші діти розуміють, що права та обов'язки споживача є такі самі, як й в режимі офлайн, так і в мережі. Допоможіть своїм дітям перевірити надійність веб-сайтів, які вони використовують.

Література:

1. Council of Europe. (2019). Digital Citizenship and Digital Citizenship Education. [Online] Available: <https://www.coe.int/en/web/digital-citizenship-education/digital-citizenship-and-digital-citizenship-education>. Дата звернення: Травень, 11, 2020.
2. Council of Europe. (2019). Digital Education. A Conceptual Model. [Електронний ресурс] Доступно: <https://www.coe.int/en/web/digital-citizenship-education/a-conceptual-model>. Дата звернення: Травень, 11, 2020.
3. Janice Richardson, Veronica Samara. Easy steps to help your child become a Digital Citizen. Using your experience as a citizen to guide your children on their path towards digital citizenship. Council of Europe, April 2020. 20 p.

УДК

Орехова В. В.,

*аспірант кафедри теорії та практики початкової освіти
ДВНЗ “Донбаський державний педагогічний університет”,
(м. Слов’янськ, Донецька область, Україна)*

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТРАНСМЕДІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Концепція Нової української школи, зокрема мистецької галузі, вимагає підготовки фахівців нового покоління, здатного на високому професійному рівні здійснювати навчально-виховний процес, готового впроваджувати новітні освітні технології, творчо реалізовувати пріоритетні напрями реформування вищої школи. Трансмедійна технологія – це реальність сьогодення, яка є відповіддю на умови розвитку і дигіталізації сучасного світу. Одним із факторів успішного застосування трансмедійної технології в освітній мистецькій діяльності є володіння культурними формами взаємодії і співтворчості з метою передачі молодшому поколінню кращих прикладів культурного досвіду. Вивчення досягнень національної і світової культури сприятиме духовному розвитку майбутніх вчителів музичного мистецтва, формуванню самосвідомості та створенню власних інтерпретаційних трансмедійних мистецьких проєктів. У зв’язку з цим вважаємо надзвичайно важливим застосування культурологічного підходу до формування трансмедійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва, у мету якого є наповнювання трансмедійного мистецького продукту високим культурологічним змістом.

Культурологічний підхід у мистецькому професійному освітньому процесі широко представлений в дослідженнях Г. Балла, Є. Бондаревської, І. Зюзян, О. Красовської, Г. Тарасенко, О. Шевнюк, Н. Щоколової та ін. Науковці зауважують, що “культурологізація освіти стає однією з тих актуальних для педагогічної науки проблем, що можуть вирішуватися лише на засадах пошанування загальнолюдських цінностей, культурного плюралізму, діалогу культур, усвідомлення єдності духовного, природно-космічного, соціально-гуманітарного і культурологічних аспектів розвитку світу, людини, людства” [0]. І. Зюзян також відмічає зростаючу роль у формуванні “людини культури” і відмічає, що освіта “набуває нової культуроцентруючої якості” [0]. Науковець зауважує про зміну самої культурної реальності ХХІ століття і на